

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก

ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

Guidelines for Participatory waste Management in Ban Nong Faek Community

Tad Thong Sub-District Mueang District Yasothon Province

นัฐวุฒิ มาศเกษม

Nattawut Maskasem

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

*Corresponding Author Email: doun.nuttawut@gmail.com

Received: 24 January 2025

Revised: 10 March 2025

Accepted: 11 March 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 20 ราย ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ประกอบด้วย 3 ปัญหา ได้แก่ 1.1) ปัญหาการไม่คัดแยกขยะในครัวเรือน 1.2) ปัญหาการขาดความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะ 1.3) ปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสม และ 2) แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ประกอบด้วย 2.1) แนวทางการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝกฯ จะเริ่มต้นด้วยการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการอธิบายหลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) 2.2) การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น (อปท.) เริ่มต้นด้วยการจัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน เช่น การจัดหาถังขยะสำหรับการคัดแยกขยะ การให้การฝึกอบรมหรือการจัดกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ และ 2.3) การจัดตั้งธนาคารขยะ เริ่มต้นด้วยการวางแผนและการสร้างความเข้าใจในชุมชนหนองแฝกเกี่ยวกับแนวคิดของธนาคารขยะ ซึ่งเป็นระบบที่ให้สมาชิกในชุมชนสามารถนำขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก กระดาษ หรือโลหะ มาแลกเปลี่ยนเป็นเครดิตหรือสิ่งของอื่น ๆ ที่มีมูลค่า โดยการจัดตั้งจะต้องกำหนดประเภทขยะที่สามารถนำมาฝากได้

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการ, ขยะมูลฝอย, การมีส่วนร่วม

Abstract

This research consists purposes were 1. to Study the problem of solid waste management in Nong Faek community Tat Thong sub-district Mueang district Yasothon province and 2. to Study the participatory solid waste management approach of Nong Faek community Tat Thong Sub-district Mueang district Yasothon province. This research is a qualitative research with an interview form as the research instrument The target group is 20 people in Nong Faek community Tat Thong Sub-district Mueang district Yasothon province who were selected by purposive sampling The information gathered from interview forms and related documents were then content analysis. The research results found that 1) to study the problems of solid waste management in Nong Faek community, consisting of 3 problems: 1.1) the problem of not separating household waste 1.2) the problem of lack of good knowledge about waste management 1.3) the problem of lack of appropriate places for waste storage and 2) Guidelines for waste management with participation of Nong Faek community consist of 2.1) Guidelines for training knowledge on waste management with participation of Nong Faek community will start with creating basic understanding of waste separation in daily life, focusing on explaining the 3R principles (Reduce, Reuse, Recycle) 2.2) Support from local government agencies (LAOs) starts with providing necessary resources and equipment for waste management in the community, such as providing bins for waste separation, providing training or organizing campaign activities in the area and 2.3) Establishing a waste bank starts with planning and creating understanding in Nong Faek community about the concept of a waste bank, which is a system that allows community members to exchange recyclable waste such as plastic bottles, paper or metal for credit or other valuable items. The establishment must specify the types of waste that can be deposited.

Keywords: Guidelines for Management, Waste, Participation

บทนำ

ในปัจจุบัน ปัญหาขยะมูลฝอยกลายเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญและท้าทายต่อการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนที่ขาดการจัดการขยะอย่างมีระบบ สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการขยายตัวของประชากร การเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม และการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นมีมากขึ้น โดยเฉพาะขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลหรือย่อยสลายได้ง่าย ทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านการสะสมของขยะในที่สาธารณะ การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ซึ่งในหลายชุมชนที่ไม่มีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ขยะมูลฝอยมักถูกทิ้งในที่ที่ไม่เหมาะสมหรือถูกเผาทิ้งอย่างไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศและดิน อีกทั้ง ยังมีการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน การจัดการขยะมูลฝอยจึงกลายเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องมีการร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นประชาชน ผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานท้องถิ่นในการร่วมกันหาทางออกเพื่อจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นต้น

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศที่ต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขอย่างเร่งด่วน และเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์ของชุมชน และสุขอนามัย อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของชุมชน บ้านเมืองตามเศรษฐกิจ ความเจริญและการขยายตัวของอุตสาหกรรมมากขึ้น และนำขยะเข้ามามากขึ้นจึงต้องเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย ในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของหน่วยงานหรือองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ตลอดในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และยังคงติดปัญหาทางด้านต่าง ๆ ในการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ให้แก่ชุมชนอย่างเต็มที่ (กรมควบคุมมลพิษ, 2566) สอดคล้องกับดิษฐ์พล ใจเชื้อ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่องสถานการณ์ขยะและการจัดการขยะที่ต้นทางในชุมชน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) ขยะส่วนใหญ่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ เศษอาหาร พลาสติก ขวดแก้ว กล่องโฟม และกระดาษ นอกจากนั้นพบขยะที่เกิดจากการประกอบอาชีพ ทางเกษตร ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้ ขวดและกล่องสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 2) ด้านการจัดการขยะที่ต้นทางในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการกำจัดโดยกองขยะบนพื้นแล้วเผาทำลาย คือ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง นอกจากนั้นพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิธีการในการจัดการขยะที่ต้นทางอย่างถูกวิธี 3) ด้านผลกระทบจากการจัดการขยะไม่เหมาะสม พบว่าส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพในระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ อาการไอ คัดจมูก วิงเวียนศีรษะจากการสัมผัสฝุ่นควันจากการเผาขยะ ผลกระทบด้านแวดล้อม ได้แก่ เศษขยะปลิวกระจัดกระจาย สุนัขคุ้ยขยะ มีสัตว์แมลงและพาหะนำโรค ขยะอุดตันร่องระบายน้ำ ทั้งขยะตามไร่ นา สวนและพื้นที่สาธารณะ 4) ด้านความต้องการการสนับสนุนและปัญหาอุปสรรค พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้วิธีการจัดการขยะที่ต้นทางอย่างถูกวิธีและต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนด้านทรัพยากร และร่วมกับหมู่บ้านในการกำหนดนโยบายการจัดการขยะที่ต้นทางอย่างชัดเจน ส่วนปัญหาอุปสรรค พบว่า ขาดการดำเนิน การจัดการขยะที่ต้นทางอย่างต่อเนื่องและถูกวิธีและประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในการจัดการขยะที่ต้นทางอย่างเหมาะสม

ดังนั้น การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จึงมีความสำคัญในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะภายในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น ประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนากระบวนการจัดการขยะอย่างยั่งยืน อีกทั้ง การวิจัยนี้ยังมุ่งเน้นในการสำรวจสถานการณ์ปัญหาขยะในชุมชนบ้านหนองแฝกฯ และการศึกษาความเข้าใจและความตระหนักของชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การใช้ทรัพยากรในการรีไซเคิลขยะ และการส่งเสริมกิจกรรมที่กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นและการสนับสนุนที่จำเป็นในการสร้างระบบการจัดการขยะที่ยั่งยืนในระดับชุมชน โดยหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนบ้านหนองแฝกให้สามารถจัดการปัญหาขยะได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการสำรวจแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมาในด้านนี้ เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความท้าทายในการจัดการขยะในชุมชน ผ่านกระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังช่วยให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งประเด็นที่สำคัญในการทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การจัดการขยะมูลฝอยในระดับชุมชน สามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ ซึ่งรวมถึงการรีไซเคิล การลดขยะที่ต้นทาง การแยกขยะ และการจัดการขยะในลักษณะของการร่วมมือกับชุมชนในขั้นตอนต่าง ๆ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation Theory) และทฤษฎีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource Management Theory) เป็นกรอบแนวคิดที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการขยะ

2. การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับชุมชน คือ หลายงานวิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการขยะในชุมชน เช่น การจัดตั้งระบบการคัดแยกขยะ การสร้างกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการดูแลขยะมูลฝอย รวมถึงการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน และการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จได้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถ ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสร้างความยั่งยืนในการจัดการขยะได้

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม คือ ความร่วมมือของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างความรู้และการศึกษาการเพิ่มพูนความรู้และการให้ข้อมูลแก่ ชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ช่วยให้เกิดการตระหนักและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อีกทั้ง การสนับสนุนจากภาครัฐ การให้ การสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่นสามารถช่วยในการสร้างนโยบายและระบบการจัดการขยะที่เหมาะสม

4. ความท้าทายในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม คือ ความตระหนักและพฤติกรรมของประชาชน ปัญหาการขาด ความรู้และทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดการขยะ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ความไม่พร้อมทางการเงินและทรัพยากรอาจทำให้การ ดำเนินการในระดับชุมชนไม่สามารถบรรลุผลได้ตามที่คาดหวัง และระบบการจัดการที่ไม่สอดคล้อง ระบบการจัดการขยะที่ยังไม่ สมบูรณ์หรือขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ เมื่อพิจารณาในประเด็นการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน พบว่า การจัดการขยะมูลฝอย ชุมชนของไทยและ ต่างประเทศที่มีการจัดการเหมือนกัน คือ การณรงค์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้หลัก 3Rs การคัดแยก ขยะ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และการดำเนินการตามบริบทชุมชน ส่วนที่ต่างกัน คือ ในต่างประเทศมีการ บังคับใช้ กฎหมายที่เข้มงวด และการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการตรวจสอบ ทั้งนี้เนื่องจากการกำจัดขยะให้ได้ผลดี และเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะการคัดแยก ก่อนที่จะนำไปกำจัดในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดด้วย (Tawakarn, 2010) โดยต้องเน้นการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่ต้นทาง หรือการทิ้ง ซึ่งยังไม่พบการศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพ ทำให้ประชาชนขาดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยที่เกิดจากขยะมูลฝอยชุมชน (Incharoen, Rudtanasudjatum & Tunwattanakul, 2020)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ ประชาชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 30 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างข้อคำถาม และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลอง (Try Out) สัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ข้อแก้ไข ข้อเสนอแนะให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร**

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 3 ปัญหา ดังนี้

1.1 ปัญหาการไม่คัดแยกขยะในครัวเรือน คือ เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร เพราะครัวเรือนไม่คัดแยกขยะในแต่ละประเภทขยะจึงถูกผสมกันระหว่างขยะอินทรีย์และขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายอื่น ๆ อาทิ ถุงพลาสติก เศษไม้ เศษแก้ว ฯลฯ ซึ่งทำให้การกำจัดขยะมีความยุ่งยากมากขึ้น และส่งผลให้เกิดการสะสมของขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและความยั่งยืนของธรรมชาติ อีกทั้ง ขยะที่ไม่แยกออกจากกันอาจจะก่อให้เกิดการเสื่อมสภาพของขยะอินทรีย์ที่ต้องนำไปกำจัดในหลุมฝังกลบ ทำให้เกิดการปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฉะนั้น การคัดแยกขยะในครัวเรือน จึงเป็นการกระทำที่สำคัญและควรได้รับการส่งเสริม โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชนบ้านหนองแฝกเรื่องการแยกประเภทของขยะ เช่น ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป เพื่อช่วยลดภาระในการจัดการขยะและทำให้การรีไซเคิลมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะของหน่วยงานภาครัฐและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต

1.2 ปัญหาการขาดความรู้ที่ดีเกี่ยวกับการจัดการขยะ คือ เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการขยะในชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธรที่ชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง ขยะจึงมักจะ

ถูกทิ้งลงในที่ไม่เหมาะสม หรือไม่แยกประเภทตามที่ควรจะเป็น ซึ่งนำไปสู่ปัญหาขยะสะสมในพื้นที่ หรือปัญหามลพิษที่เกิดจากการทิ้งขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ เช่น พลาสติกและขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ ฯลฯ การขาดความรู้ในเรื่องการจัดการขยะยังส่งผลให้ประชาชนในชุมชนไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการแยกขยะและการรีไซเคิล ขยะอินทรีย์และขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ไม่ได้ส่งผลให้ขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่สูญเสียโอกาสในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ส่วนขยะอินทรีย์ที่ควรนำไปทำปุ๋ยกลับถูกทิ้งในที่ทิ้งขยะทั่วไป ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้น เพื่อแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องการจัดการขยะ โดยการจัดอบรมหรือการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการแยกขยะอย่างถูกต้อง การรีไซเคิล รวมถึงการจัดการขยะอินทรีย์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ย หรือการนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่มาทำการรีไซเคิล ซึ่งจะช่วยให้การจัดการขยะในระดับครัวเรือนมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

1.3 ปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสม คือ ปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสมเป็นหนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะในหลาย ๆ ชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนหนองแฝกฯ ที่มีพื้นที่จำกัด เมื่อขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการเก็บขยะ ประชาชนจึงนำขยะไปทิ้งในที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ข้างถนน หรือพื้นที่สาธารณะ ป่าชุมชน และยังมีการแอบลักลอบนำขยะมูลฝอยที่น้ำที่ไรของคนอื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและการแพร่กระจายของเชื้อโรคและแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้ง การขาดสถานที่ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสมยังทำให้การแยกขยะและการรีไซเคิลไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขยะมักจะถูกทิ้งรวมกัน ทำให้ยากต่อการคัดแยกขยะที่สามารถรีไซเคิลได้หรือขยะที่สามารถนำไปใช้ใหม่ นอกจากนี้ การไม่มีสถานที่ที่ถูกออกแบบให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขยะยังทำให้การเก็บรวบรวมขยะเกิดความล่าช้าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ขยะเกิดการสะสมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องมีการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดเก็บขยะในชุมชน เช่น การจัดตั้งจุดทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทขยะอย่างชัดเจน หรือการสร้างศูนย์กำจัดขยะที่สามารถรองรับการแยกขยะในแต่ละประเภท เป็นต้น

2. การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

2.1 แนวทางการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝกฯ

แนวทางการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนบ้านหนองแฝกฯ จะเริ่มต้นด้วยการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการอธิบายหลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ให้กับชุมชนและวิธีการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เช่น การแยกขยะอินทรีย์และขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ การอบรมจะจัดในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ หรือการสอนการรีไซเคิลวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งแจกจ่ายสื่อการเรียนรู้ เช่น โปสเตอร์หรือแผ่นพับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวงกว้างในชุมชน ฯลฯ จากนั้น การอบรมจะขยายไปสู่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน โดยการสร้างกลุ่มอาสาสมัครที่มีบทบาทสำคัญในการกระจายความรู้และแรงจูงใจเรื่องการจัดการขยะภายในชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมกลุ่มหรือการประสานงานร่วมกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น การติดตามผลและการประเมินความสำเร็จหลังการอบรมเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถปรับปรุงกระบวนการอบรมในครั้งถัดไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการติดตามผลจากผู้เข้าร่วมอบรม และการปรับแผนการอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ของชุมชน

2.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น (อปท.)

การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น เริ่มต้นด้วยการจัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน เช่น การจัดหาถังขยะสำหรับการคัดแยกขยะ การให้การฝึกอบรมหรือการจัดกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นยังรวมถึงการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ หรือสื่อออนไลน์ที่ช่วยให้ประชาชนในชุมชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเกี่ยวกับการจัดการขยะ นอกจากนี้ หน่วยงานท้องถิ่นยังสามารถประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน หลังจากที่มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรและการอบรมแล้ว หน่วยงานท้องถิ่นควรติดตามผลการดำเนินการในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลการใช้ทรัพยากรและการบังคับใช้กฎหมาย หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ เช่น การจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว การทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ หรือการลดปริมาณขยะในพื้นที่ โดยการติดตามผลนี้จะช่วยให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถปรับปรุงกระบวนการและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการขยะในชุมชนมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น เป็นต้น

2.3 การจัดตั้งธนาคารขยะ

การจัดตั้งธนาคารขยะ เริ่มต้นด้วยการวางแผนและการสร้างความเข้าใจในชุมชนหนองแฝกเกี่ยวกับแนวคิดของธนาคารขยะ ซึ่งเป็นระบบที่ให้สมาชิกในชุมชนสามารถนำขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก กระดาษ หรือโลหะ มาแลกเปลี่ยนเป็นเครดิตหรือสิ่งของอื่น ๆ ที่มีมูลค่า โดยการจัดตั้งจะต้องกำหนดประเภทขยะที่สามารถนำมาฝากได้ การกำหนดอัตราค่าคะแนนหรือเครดิตที่จะได้รับจากการฝากขยะ และการเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งธนาคารขยะ เช่น ศูนย์ชุมชนหรือพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในการรีไซเคิลเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ระบบนี้สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น หลังจากการจัดตั้งธนาคารขยะแล้ว การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นขั้นตอนสำคัญ โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจถึงประโยชน์ของการใช้ธนาคารขยะทั้งในด้านการลดปริมาณขยะ การสร้างรายได้ หรือการได้รับสิ่งของที่มีประโยชน์ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของธนาคารขยะก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ เช่น ปริมาณขยะที่ถูกนำกลับมารีไซเคิล หรือจำนวนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่าสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 3 ปัญหา ได้แก่ 1.1 ปัญหาการไม่คัดแยกขยะในครัวเรือน คือ เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เพราะครัวเรือนไม่คัดแยกขยะในแต่ละประเภทขยะจึงถูกผสมกันระหว่างขยะอินทรีย์และขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายอื่น ๆ อาทิ ขวดพลาสติก เศษไม้ เศษแก้ว ฯลฯ 1.2 ปัญหาการขาดความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะ คือ เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการขยะในชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรที่ชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง ขยะจึงมักจะถูกทิ้งลงในที่ไม่เหมาะสม หรือไม่แยกประเภทตามที่ควรจะเป็น ซึ่งนำไปสู่ปัญหาขยะสะสมในพื้นที่ หรือปัญหามลพิษที่เกิดจากการทิ้งขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ เช่น พลาสติกและขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ ฯลฯ 1.3 ปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสม คือ ปัญหาการขาดสถานที่

ในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสมเป็นหนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะในหลาย ๆ ชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนหนองแฝกฯ ที่มีพื้นที่จำกัด เมื่อขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการเก็บขยะ ประชาชนจึงนำขยะไปทิ้งในที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ข้างถนน หรือพื้นที่สาธารณะ ป่าชุมชน และยังมีการแอบลักลอบนำขยะมูลฝอยที่นำทิ้งของคนอื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและการแพร่กระจายของเชื้อโรคและแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ สอดคล้องกับตริยา กานต์ พรหมคำ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่สำคัญเกิดจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดเก็บขยะ และฝ่ายกำจัดขยะ โดยมีระดับปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการคัดแยก ขยะมูลฝอย และมีความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการร่วมมือแก้ไขปัญหายู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือปฏิบัติลดปริมาณขยะมูลฝอย สำหรับแนวทางที่สำคัญคือ 1) การสร้างองค์ความรู้ตามหลักวิชาการในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชาชนนำไปปฏิบัติในระดับครัวเรือน 2) การจัดแบ่งประเภทรถเก็บขยะทั่วไป และขยะอันตรายที่ชัดเจน 3) การปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเล็งเห็นถึงผลกระทบของปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในอนาคต และ 4) การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเป็นขยะเหลือศูนย์

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝก ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่า 2.1 แนวทางการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแฝกฯ จะเริ่มต้นด้วยการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการอธิบายหลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ให้กับชุมชนและวิธีการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เช่น การแยกขยะอินทรีย์และขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ การอบรมจะจัดในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ หรือการสอนการรีไซเคิลวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งแจกจ่ายสื่อการเรียนรู้ เช่น โปสเตอร์หรือแผ่นพับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวงกว้างในชุมชน ฯลฯ 2.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น (อปท.) เริ่มต้นด้วยการจัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน เช่น การจัดหาถังขยะสำหรับการคัดแยกขยะ การให้การฝึกอบรมหรือการจัดกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นยังรวมถึงการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ หรือสื่อออนไลน์ที่ช่วยให้ประชาชนในชุมชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเกี่ยวกับการจัดการขยะ 2.3 การจัดตั้งธนาคารขยะ เริ่มต้นด้วยการวางแผนและการสร้างความเข้าใจในชุมชนหนองแฝกเกี่ยวกับแนวคิดของธนาคารขยะ ซึ่งเป็นระบบที่ให้สมาชิกในชุมชนสามารถนำขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก กระดาษ หรือโลหะ มาแลกเปลี่ยนเป็นเครดิตหรือสิ่งของอื่น ๆ ที่มีมูลค่า โดยการจัดตั้งจะต้องกำหนดประเภทขยะที่สามารถนำมาฝากได้ การกำหนดอัตราค่าคะแนนหรือเครดิตที่จะได้รับการฝากขยะ และการเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งธนาคารขยะ เช่น ศูนย์ชุมชนหรือพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในการรีไซเคิลก็เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ระบบนี้สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น หลังจากการจัดตั้งธนาคารขยะแล้ว การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นขั้นตอนสำคัญ โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจถึงประโยชน์ของการใช้ธนาคารขยะทั้งในด้านการลดปริมาณขยะ การสร้างรายได้ หรือการได้รับสิ่งของที่มีประโยชน์ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของธนาคารขยะก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ เช่น ปริมาณขยะที่ถูกนำกลับมารีไซเคิล หรือจำนวนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต โดยสอดคล้องกับสุริยะ หาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของเทศบาล พบว่า ความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับ Woracchitsanupong, W. (2018) เรื่องรูปแบบการจัดการขยะชุมชนใน

เทศบาลตำบลงมะตะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้นำชุมชนควรส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแผนงานหรือโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผลยึดหลักการพึ่งตนเองโดยมุ่งใช้ทรัพยากรที่มีแต่ละชุมชนเป็นต้นทุนสำหรับกิจกรรมการจัดการขยะ เช่น การตั้งกลุ่ม คัดแยกประเภทขยะ ธนาคารขยะชุมชน กลุ่มปุ๋ยหมัก และกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ โดยเทศบาลควรมีการส่งเสริมขยายผล ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนปลอดขยะ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสะอาด น่าอยู่ สร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นการพัฒนา ที่แก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ ได้ข้อค้นพบ คือ ชุมชนมีความตระหนักถึงแนวทางการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย โดยเฉพาะหลังจากการอบรม ซึ่งชุมชนได้เริ่มมีการแยกขยะอินทรีย์จากขยะรีไซเคิล และนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมักเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังพบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะยังไม่ครบถ้วนและมีข้อจำกัดในบางพื้นที่ นอกจากนี้ แนวทางการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชนหนองแฝกฯ ยังได้รับการตอบรับที่ดี ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรีไซเคิลขยะและมีแรงจูงใจให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ก็ยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการขยะให้ดียิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนอุปกรณ์และทรัพยากรที่เหมาะสม รวมถึงการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อลดปริมาณขยะในพื้นที่และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นในชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคัดแยกขยะ, การรีไซเคิล และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) ผ่านการสัมมนา, เวิร์กช็อป, หรือการจัดนิทรรศการในชุมชน

1.2 ใช้สื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน, โปสเตอร์, หรือสื่อออนไลน์เพื่อกระตุ้นความเข้าใจและความสนใจในการจัดการขยะในชุมชน

1.3 ให้ความรู้เกี่ยวกับ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) และการเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบที่ชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเพื่อติดตามผลการจัดการขยะในชุมชนในระยะยาว ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนหรือไม่ และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

2.2 การศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในกลุ่มประชาชนที่ต่างกัน เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชน, ผู้สูงอายุ, หรือผู้ประกอบการธุรกิจท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2566). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.pcd.go.th/>
- ตริยานันต์ พรหมคำ. (2563). การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารชุมชนวิจัย*, 14(4), 51-62.
- สุริยะ ชาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา. (2561). การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำน้ำรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 12(1), 67-85.
- Incharoen, S., Rudtanasudjatun, K., & Tunwattanakul, V. (2020). Inspection of Safe Management in Waste Disposal in Community and Health Impact: A Systematic Review and MetaAnalysis. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 7(1), 99- 111.
- Tawakarn, D. (2010). *The Development Model Management Solid Waste of Community in Hatyai Municipal. A Thesis Submitted in Fulfillment of the Requirement for the Major of Public Degree in Graduate School of Public*. National Institute of Development Administration.
- Woracchitsanupong, W. (2018). Community Solid Waste Management Model district-in Dongmada Sub Maelao District Chiangrai Province. *13th Naresuan National Research Conference: Research and Innovation Drive the economy and society*, 1261-1271.